

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.411.004.08.2015
I/15/003

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 9a, 65-213 Zielona Góra
T +48 68 410 66 00, F +48 68 410 66 39
lzg@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	I/15/003 - <i>Gospodarowanie zasobami wodnymi przez samorządowe zakłady budżetowe w województwie lubuskim.</i>
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	Anna Tronowicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 97042 z dnia 1 grudnia 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej w Małomicach, ul. Fabryczna 3, 67-343 Małomice (dalej <i>MZGK</i> lub <i>Zakład</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Grzelak - pełniący obowiązki kierownika Zakładu od 2 marca 2015 r. Wcześniej w okresie od 19 sierpnia 2002 r. do 28 lutego 2015 r. stanowisko kierownika zajmował Artur Feliński (dowód: akta kontroli str. 4, 6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Uzasadnienie
oceny ogólnej¹

Zakład w kontrolowanym okresie, tj. w latach 2013-2015 (I połowa), dysponował rzetelnymi danymi dotyczącymi sprzedaży wody, natomiast funkcjonujący w MZGK system określania wielkości strat wody i zużycia wody na pęknięcie sieci nie pozwalał na rzetelne ustalanie tych wielkości. Umożliwiało to dowolne (nieodzwierciedlające stanu faktycznego) prezentowanie informacji dotyczących poszczególnych rodzajów zużycia wody w oficjalnych sprawozdaniach².

Dane dotyczące wody utraconej z nieustalonych przyczyn i wystąpienia kilkudziesięciu (38) awarii wykazały, że poziom strat wynosił ok 55%, co świadczy o nieefektywnym sposobie gospodarowania wodą. Straty wody spowodowały również powstanie dodatkowych kosztów przy jej produkcji, przekładających się na wysokość stawek za dostarczoną wodę.

Najwyższa Izba Kontroli dostrzega zaangażowanie Zakładu w usuwanie przyczyn powodujących straty wody, jednak efekty w tym zakresie wskazują, że były one niewystarczające. Nie ustalono bowiem wszystkich przyczyn i źródeł strat wody, w tym niewyjaśniono kluczowych dla określania wielkości strat wody różnic między wodą pobraną ze studni, a włożoną do sieci na stacji uzdatniania wody w Śliwniku.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² M-06 *Sprawozdanie o wodociągach, kanalizacji i wywozie nieczystości ciekłych gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych.*

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Ustalanie wielkości i przyczyn strat wody oraz zużycia na cele własne

Opis stanu faktycznego

1.1. Zakład jest samorządowym zakładem budżetowym, utworzonym w dniu 8 sierpnia 1991 r. uchwałą Rady Gminy i Miasta w Małomicach³. Prowadzi działalność o charakterze użyteczności publicznej, m.in. w zakresie zaopatrzenia w wodę⁴. Realizuje zadania i świadczy usługi, w szczególności polegające na produkcji, pozyskaniu i dostawie do odbiorców wody odpowiedniej jakości, eksploatuje oraz utrzymuje w należytym stanie technicznym sieć wodociagową, przyłącza domowe, stacje uzdatniania wody i inną infrastrukturę z tym związaną⁵.

(dowód: akta kontroli str. 16-17, 21, 24, 26)

Zakład posiadał status przedsiębiorstwa wodociagowo-kanalizacyjnego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków⁶, przy czym na mocy przepisu art. 16 ust. 3 ww. ustawy był zwolniony z uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 24)

W Zakładzie zatrudnionych jest 13 osób, z czego cztery osoby zajmują się realizacją zadań z zakresu zaopatrzenia w wodę - jeden pracownik administracyjny (księgowy) i dwóch pracowników obsługi technicznej. Sprawami merytorycznymi z zakresu zaopatrzenia w wodę zajmował się kierownik Zakładu, który reprezentuje Zakład na zewnątrz, odpowiada za całokształt jego działalności, wyniki finansowe, zatrudnienie pracowników oraz własne i powierzone składniki mienia.

(dowód: akta kontroli str. 28, 41-43)

1.2. Zakład zarządzał siecią wodociagową o wartości 3.928,44 tys. zł. Kwoty przeznaczone przez Zakład na zadania w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę według stanu na dzień 31.12.2013 r., 31.12.2014 r. i 30.06.2015 r. wynosiły odpowiednio: 1.014,5 tys. zł, 1.890,7 tys. zł, 220,1 tys. zł, z czego wydatki inwestycyjne wyniosły odpowiednio: 636,2 tys. zł, 1.462,8 tys. zł, 16,1 tys. zł i wiązały się m.in. z modernizacją i rozbudową sieci wodociagowej.

(dowód: akta kontroli str. 44-86)

Procent mieszkańców Gminy objętych siecią wodociagową wynosi 98,9%, a jej długość 81 km. Do sieci wodociagowej podłączonych jest 1.511 odbiorców, w tym 9 (0,6%) jest nieopomiarowanych. Pobór wody następuje z dwóch ujęć (w Śliwniku i Chichach), na podstawie ważnych pozwoleń wodnoprawnych. Na obu ujęciach woda wydobywana jest automatycznie, natomiast proces uzdatniania wody jest w pełni zautomatyzowany na jednej ze stacji uzdatniania wody (w Śliwniku), w Chichach proces ten jest sterowany ręcznie.

Sieć wodociagowa składa się głównie z przewodów, których wiek waha się między 10 a 30 latami (50%) i przewodów w wieku do 10 lat (40%). Najmniejszą część stanowią rury, których wiek pozostaje między 30 a 70 latami (10%). Dostarczanie

³ Uchwała Nr XI/89/91.

⁴ § 4 pkt 1 lit. a uchwały w sprawie powołania Zakładu.

⁵ Oprócz zaopatrzenia w wodę działania Zakładu obejmują także: odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, zarządzanie komunalnym zasobem nieruchomości, zarządzanie wspólnotami mieszkaniowymi, w których Gmina Małomice posiada swoje udziały, utrzymaniem czystości i porządku.

⁶ Dz. U. z 2015 r., poz. 139.

wody następuje przewodami wykonanymi głównie z PCV i PE (80% ogółu sieci wodociągowej). Rury wykonane z żeliwa i stali stanowią odpowiednio 15% i 5%.

(dowód: akta kontroli str. 87-90)

1.3. Produkcja wody w całości, a sprzedaż w 99,4% jest opomiarowana⁷. Zużycie wody na własne potrzeby technologiczne (płukanie filtrów, płukanie sieci) opomiarowano w 64,33%, a w pozostałej części zużycie to ustalono na podstawie szacunkowych danych⁸, przy czym w Zakładzie nie przyjęto zasad według których dokonywano szacowania zużycia wody na płukanie sieci oraz utraconej w wyniku awarii.

(dowód: akta kontroli str. 89, 91-102, 116)

Pełniący obowiązki kierownika Zakładu wyjaśnił, że nieopomiarowanie wody wykorzystanej do płukania filtrów i złoża na stacji uzdatniania wody w Chichach jest niemożliwe ze względów technicznych, dopiero kompleksowa modernizacja stacji pozwoli na opomiarowanie wody wykorzystanej do płukania filtru. Aktualne korzystanie ze wskazań elektronicznej kontroli wysokości słupa wody, z którego pobierana jest woda do płukania, pozwala na precyzyjne szacowanie ilości zużytej wody, tolerancja błędu wynosi około 5 m³. Zadeklarował również ustalenie zasady na podstawie której następować będzie określanie szacowanej ilości wody wykorzystanej do płukania sieci. Polegać ona będzie na organizowaniu płukania w okresie najmniejszego poboru wody np. w godzinach południowych (w celu uniknięcia zawyżenia ilości wody przeznaczonej na płukanie) poprzez zapisanie stanu wodomierza sieciowego przed płukaniem i odczytanie jego stanu po płukaniu.

(dowód: akta kontroli str. 116, 124-125)

W okresie objętym kontrolą wyprodukowano łącznie 871,2 tys. m³ wody (355,9 tys. m³ w 2013 r., 355,8 tys. m³ w 2014 r., 159,5 tys. m³ w do 30.06. 2015 r.), z tego sprzedaż wyniosła 329 tys. m³ (130,9 tys. m³, 131,1 tys. m³, 67 tys. m³), co stanowiło 37,76% wyprodukowanej wody.

Pozostałe 62,24% wyprodukowanej wody zostało przeznaczone na potrzeby własne (4,76%) oraz stanowiło stratę wody (57,52%) będącą wynikiem błędów w systemie opomiarowania (2,01%), wystąpienia awarii (8,33%) oraz jej utraty z tytułu nieustalonych przyczyn (47,18%).

(dowód: akta kontroli str. 91)

Zużycie wody na potrzeby własne wyniosło 41,5 tys. m³ (16,4 tys. m³, 16,7 tys. m³, 8,4 tys. m³), z czego większość 20,5 tys. m³ została przeznaczona na płukanie filtrów. Pozostałe 21 tys. m³ wody zostało wykorzystane na oczyszczalni ścieków oraz płukanie sieci.

(dowód: akta kontroli str. 91)

Według poprzedniego i obecnego kierownika Zakładu zużycie wody na potrzeby własne jest konieczne w celu zachowania parametrów jakościowych wody. W rurociągach osadza się nalot, szlam oraz metale ciężkie, co wymaga ich usunięcia poprzez płukanie sieci. Jak wyjaśnił poprzedni kierownik Zakładu, w Małomicach rurociągi wodne wykonane były i są dalej w pewnej części, z rur żeliwnych sprzyjających powstawaniu osadów. Po każdej awarii występowała konieczność intensywnego płukania sieci ze względu na wzruszenie osadów znajdujących się w rurociągach w trakcie ponownego ich napełniania. Również

⁷ Spośród 1.511 odbiorców, 9 jest nieopomiarowanych.

⁸ Określanie ilości wody zużytej na płukanie filtrów w Chichach następuje na podstawie odczytu diod określających poziom wody w zbiorniku (przed i po płukaniu filtrów).

układ sieci wodociągowej, częściowo nie posiadający struktury pierścieniowej, powoduje odkładanie się zanieczyszczeń na tzw. końcówkach sieci. To zmusza zakład do okresowego przepłukiwania niektórych odcinków.

(dowód: akta kontroli str. 116-117, 129-130)

Straty wody poniesione z nieustalonej przyczyny wyniosły: 411 tys. m³ (170,9 tys. m³, 167,2 tys. m³, 72,9 tys. m³), stanowiąc 47,18% produkcji wody, a z tytułu wystąpienia 38 awarii: 72,6 tys. m³ (30 m³, 33,7 m³, 8,9 tys. m³), co stanowiło 8,33% całości wyprodukowanej wody w okresie objętym kontrolą.

(dowód: akta kontroli str. 91)

Zakład sporządzał sprawozdania M-06 o wodociągach, kanalizacji i wywozie nieczystości ciekłych gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych za lata 2013 i 2014, jednak dane w nich ujmowane w zakresie ilości wody pobranej z ujęć, zużytej na potrzeby własne technologiczne oraz strat, różniły się od wynikających m.in. z rejestrów.

(dowód: akta kontroli str. 91, 103-110)

1.4. W okresie objętym kontrolą w Gminie wystąpiło 38 awarii, koszt ich usunięcia wyniósł łącznie 27,7 tys. zł. Łączne szacunkowe koszty poniesione przez Zakład, w związku ze stratą wody poniesioną z tytułu awarii i utraty wody z nieustalonych przyczyn, wyniosły łącznie: 50,7 tys. zł, w tym: 18,9 tys. zł w 2013 r., 23,6 tys. zł w 2014 r., 8,3 tys. zł w I półroczu 2015 r. i zwiększyły cenę wody w poszczególnych latach odpowiednio o: 0,27 zł, 0,37 zł, 0,35 zł.

(dowód: akta kontroli str. 111-114)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawozdaniach M-06 za 2013 r. i 2014 r. wykazano nierzetelne dane w zakresie ilości wody pobranej z ujęć, zużytej na potrzeby własne technologiczne oraz strat wody. Dane różniły się od wielkości wynikających m.in. z rejestrów. I tak:

- ilość wody pobranej z ujęć według wskazań wodomierza na stacjach uzdatniania wody wynosiła: 355,9 tys. m³ w 2013 r., 355,8 tys. m³ w 2014 r., tymczasem w sprawozdaniu wykazano odpowiednio: 239 tys. m³ (zaniżając o 116,9 tys. m³ pobór wody) i 208 tys. m³ (zaniżając o 147,8 tys. m³ pobór wody). Według objaśnień do sprawozdania M-06 do wody pobranej z ujęć należy zaliczyć wodę pobraną z wszelkiego typu studni, wymagającą oczyszczenia (uzdatniania) przed wtłoczeniem do sieci, jak również wodę czystą, która nie wymaga obróbki technologicznej;

- ilość wody zużytej na własne potrzeby technologiczne wynosiła: 16,4 tys. m³ w 2013 r. i 16,7 tys. m³ w 2014 r., tymczasem w sprawozdaniu wykazano odpowiednio: 9 i 8 tys. m³;

- strata wody wyniosła 208,6 tys. m³ w 2013 r. i 208 tys. m³ w 2014 r., tymczasem w sprawozdaniu wykazano odpowiednio: 99 tys. m³ i 69 tys. m³.

(dowód: akta kontroli str. 91, 103-110)

Wyjaśniając przyczyny różnic, poprzedni kierownik Zakładu wyjaśnił, że w związku z wystąpieniem niewytłumaczalnych różnic między wskazaniem liczników wody w studniach, a licznikiem sieciowym (mimo podejmowania szeregu działań zmierzających do ich wyjaśnienia) na stacji uzdatniania wody w Śliwniku, uznał, że najbardziej rzetelną wielkością jest ilość wody wtłoczonej do sieci. Różnice

w zakresie danych dotyczących ilości wody zużytej na potrzeby technologiczne i utraconej w wyniku strat były wynikiem pomyłki.

(dowód: akta kontroli str. 127-128)

2. Stosownie do art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne⁹ korzystanie z wód nie może powodować marnotrawstwa wody. W okresie objętym kontrolą Zakład wyprodukował łącznie 871,2 tys. m³ wody, w tym:

- 355,9 tys. m³ w 2013 r., z tego sprzedaż wyniosła 36,78%, tj. 130,9 tys. m³;
- 355,8 tys. m³ w 2014 r., z tego sprzedaż wyniosła 36,85%, tj. 131,1 tys. m³;
- 159,5 tys. m³ w I półroczu 2015 r., z tego sprzedaż wyniosła 42,01%, tj. 67 tys. m³.

Pozostała część wyprodukowanej wody została przeznaczona na potrzeby własne (4,61% w 2013 r., 4,69% w 2014 r., 5,27% w I półroczu 2015 r.) oraz stanowi stratę wody będącą wynikiem m.in. utraty wody z tytułu nieustalonej przyczyny oraz wystąpienia 38 awarii. I tak:

- w 2013 r. z tytułu nieustalonej przyczyny utracono 48,02%, a z tytułu 14 awarii 8,43% wyprodukowanej wody;

- w 2014 r. z tytułu nieustalonej przyczyny utracono 46,99%, a z tytułu 19 awarii 9,47% wyprodukowanej wody;

- w I półroczu 2015 r. z tytułu nieustalonej przyczyny utracono 45,71%, a z tytułu 6 awarii 5,58% wyprodukowanej wody.

Na poziom strat wody wyprodukowanej z tytułu nieustalonej przyczyny wpłynęły głównie różnice pomiędzy wodą pobraną z ujęcia, a włączoną do sieci na SUW w Śliwniku.

W całym okresie objętym kontrolą, relacja między wodą wyprodukowaną (871,2 tys. m³), a utraconą z nieustalonych przyczyn i z tytułu awarii (483,6 tys. m³) wyniosła 55,51%.

Szacunkowe koszty poniesione przez Zakład w związku ze stratą wody poniesioną w związku z awariami i utratą wody z nieustalonych przyczyn wyniosły łącznie 50,7 tys. zł, w tym: 18,7 tys. zł w 2013 r., 23,6 tys. zł w 2014 r., 8,3 tys. zł w I półroczu 2015 r. i zwiększyły cenę wody w poszczególnych latach odpowiednio o: 0,27 zł, 0,37 zł, 0,35 zł.

(dowód: akta kontroli str. 90-91, 111-114)

Poprzedni kierownik Zakładu wyjaśniał, że nie zna powodów zaistniałych różnic pomiędzy wskazaniem liczników wody w studniach, a licznikiem sieciowym na stacji uzdatniania wody w Śliwniku. Jak zauważył, przyczyny różnic były przedmiotem analiz. Zbadano występowanie awarii na stacji lub nieszczelności zbiorników wody czystej (m.in. przeprowadzono badanie szczelności zbiorników wody czystej oraz szczelności rurociągów wodnych biegnących z ujęć do stacji uzdatniania wody – nie stwierdzono uszkodzeń, badano wydajność studni i poziomy wody podczas pompowania, w wyniku tego stwierdzono, iż nie występuje możliwość pracy pomp w suchobiegu). Przeprowadzona w 2014 r. pełna modernizacja SUW z wymianą wodomierzy i wprowadzeniem monitoringu pracy stacji, z dokładnymi rejestracjami elektronicznych wodomierzy, nie przyniosła poprawy.

Również obecny kierownik wyjaśnił, iż nie wie co jest przyczyną występowania różnic. Jednocześnie zadeklarował przeprowadzenie audytu w celu ustalenia ich przyczyn, a następnie podjęcie działań zmierzających do ich wyeliminowania.

Wyjaśniając pozostałe przyczyny utraty wody, zarówno obecny, jak i poprzedni

⁹ Dz. U. z 2015 r., poz. 469 ze zm.

kierownik Zakładu wskazali na wadliwy wodociąg w Małomicach, który wykonany jest z żeliwa. Nieszczelności w rurociągu posadowionym w gruncie chłonnym, a takie przeważają na terenie Gminy powoduje, że uszkodzenie sieci przez długi czas jest nieujawnione. Dopiero wysokie ciśnienie nieszczelności powoduje, że wyciek jest widoczny na powierzchni i dopiero wtedy możliwe jest podjęcie działań. Poprzedni kierownik podkreślił, że Zakład sukcesywnie modernizował sieć wodociągową, w celu wyeliminowania awarii. Od mniej więcej 2005 r. w Gminie dokonywano wymiany rurociągu żeliwnego. Do końca 2014 r. udało się wymienić ponad połowę istniejącej sieci żeliwnej w Małomicach, czego efektem było zdecydowane ograniczenie liczby awarii.

(dowód: akta kontroli str. 124-125, 128-130)

Obecny kierownik zadeklarował, iż w celu minimalizowania strat wody, będzie kontynuowana wymiana najstarszych (nieszczelnych i awaryjnych) odcinków rurociągu z żeliwa, nastąpi opłombowanie hydrantów, w celu zapobieżenia kradzieży wody, opomiarowanie sieci wodociągowej na tzw. „wejściu” do poszczególnych miejscowości, w celu kontroli różnicy ilości wody dostarczonej, a sprzedanej.

(dowód: akta kontroli str. 125)

3. Oględziny systemu opomiarowania na stacjach uzdatniania wody wykazały, że na jednej z nich (w Chichach) Zakład użytkował wodomierz, na którym nie było plomb legalizacyjnej oraz daty legalizacji wodomierza. Zgodnie natomiast z art. 8k ust. 1 pkt 1, ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. Prawo o miarach¹⁰, legalizacja ponowna przyrządu pomiarowego jest dokonywana na wniosek użytkownika, w przypadku uszkodzenia albo zniszczenia cech legalizacji lub cech zabezpieczających naniesionych podczas legalizacji.

(dowód: akta kontroli str. 102)

Poprzedni kierownik Zakładu braki w zakresie legalizacji uzasadnił przeoczeniem, obecny natomiast wyjaśnił: „Nie potrafię wskazać powodów braku plomby legalizacyjnej oraz czytelnego znaku legalizacji na wodomierzu sieciowym. Pracownik obsługujący SUW wyjaśnił mi, że ze względu na wilgoć mocowanie skorodowało i odpadło. W najbliższym czasie planuję zakup i wymianę wodomierza sieciowego.”

(dowód: akta kontroli str. 125-126,131)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na zasadność jak najpełniejszego opomiarowania zużycia wody na cele technologiczne, a do tego czasu wprowadzenie zasad (miarodajnej metodologii) szacowania wielkości strat wody i zużycia jej na potrzeby własne – płukanie sieci. Dotychczasowa dowolność w określaniu powyższych wielkości może utrudniać prowadzenie racjonalnej gospodarki wodą oraz nie pozwala na rzetelne określanie ilości wody zużytej na płukanie sieci oraz utraconej w wyniku strat.

Ocena cząstkowa

Zakład nieoszczędnie gospodarował wodą, gdyż sprzedawał niecałe 40% ilości wody pobranej. Zakład nie dysponował również rzetelnymi i pełnymi informacjami odnośnie wielkości strat oraz zużycia wody na cele własne. Brak wiarygodnych danych w tym zakresie może utrudniać efektywne gospodarowanie wodą oraz uniemożliwiać prawidłową realizację obowiązków sprawozdawczych.

¹⁰Dz. U. z 2013 r., poz. 1069 ze zm.

2. Planowanie oraz realizowanie przedsięwzięć na rzecz oszczędnego wykorzystania wody i minimalizowania jej strat

Opis stanu faktycznego

2.1. W Zakładzie nie opracowano i nie wdrożono programu oszczędzania wody jednak systematycznie, według oświadczenia kierownika Zakładu, podejmowano działania zmierzające do minimalizowania strat wody, w tym: zmodernizowano stację uzdatniania wody w Śliwniku, instalując tam program monitorujący m.in. poziom ciśnienia wody, co pozwala na szybką reakcję w razie wystąpienia awarii, wymieniono i rozbudowano rurociąg (około 5200 mb), wybudowano 47 przyłączy wodociągowych. Wyjaśniając przyczyny braku programu oszczędzania wody, kierownik Zakładu wyjaśnił, że na stanowisko pełniące obowiązki kierownika Zakładu został powołany z początkiem marca 2015 r. do czasu wyłonienia kierownika w postępowaniu konkursowym. *„Moim głównym zadaniem było zapewnienie bieżącego funkcjonowania jednostki. (...)Okres, pełnienia funkcji był na tyle krótki, a specyfika na tyle obszerna, że nie zdawałem sobie sprawy, że straty wody są na tak wysokim poziomie. Planuję opracowanie takiego programu.”*

(dowód: akta kontroli str. 117, 119, 125, 130)

Poprzedni kierownik wyjaśnił, że pomimo braku formalnego dokumentu zawierającego plan działań zmierzających do oszczędnego korzystania z wody, w tym ograniczenia strat wody, prowadzono praktyczne działania zmierzające do usunięcia przyczyn powstawania awarii i wyeliminowania dzięki temu straty wody.

(dowód: akta kontroli str. 55, 59, 64, 69, 85-86, 130)

2.2. Działania Zakładu mające na celu ograniczenie straty wody, oprócz wyżej wymienionych, polegały m.in. na kontroli wszystkich wodomierzy (m.in. ich legalizacji, stanu plomb) na terenie Gminy, a w niektórych przypadkach ich wymianie (239 szt.), ujawniono i podjęto działania w celu wyeliminowania wycieku z najważniejszej (według oświadczenia kierownika Zakładu) rury transmisyjnej, na jedną ze stacji uzdatniania wody zakupiono sprężarkę główną, w celu poprawy wydajności płukania złoża¹¹, wykonano kapitalny remontu pompy głębinowej.

(dowód: akta kontroli str. 54-55, 117-118)

2.3. Do czynności, których wykonanie mogłoby doprowadzić do zminimalizowania strat wody, kierownik Zakładu zaliczył przeprowadzenie audytu na stacji uzdatniania wody w Śliwniku pod kątem doboru aparatury pomiarowej oraz oprogramowania, w celu ustalenia przyczyn różnicy między wodą wyprodukowaną, a włączoną do sieci, kontynuowanie przeprowadzania wymiany najstarszych (nieszczelnych i awaryjnych) odcinków rurociągu z żeliwa, oplombowanie hydrantów, opomiarowania sieci wodociągowej na tzw. „wejściu” do poszczególnych miejscowości, w celu kontroli ilości wody dostarczonej, a sprzedanej.

(dowód: akta kontroli str. 118)

Burmistrz Gminy Małomice – Małgorzata Sendecka zadeklarowała podjęcie skutecznych działań zmierzających do ujawnienia, a następnie wyeliminowania głównej przyczyny wpływającej na wysokość strat wody, tj. przyczyn różnicy między wodą wyprodukowaną, a włączoną do sieci na stacji uzdatniania wody w Śliwniku.

(dowód: akta kontroli str. 132)

¹¹Poprzez stworzenie lepszych warunków tlenowych proces płukania złoża jest krótszy, a w związku z tym zużycie wody jest mniejsze.

2.4. Według oświadczenia obecnego kierownika największą przeszkodą w oszczędnym korzystaniu z wody jest zły stan techniczny i osady na najstarszych odcinkach sieci wodociągowej wykonanej z żeliwa i PCV.

Uchwała budżetowa¹² przewiduje przekazanie Zakładowi 100 tys. zł dotacji celowej. Nie ustalono dotychczas jej konkretnego przeznaczenia.

(dowód: akta kontroli str. 118, 120-121)

Uwaga dotycząca badanej działalności

Ze względu na wysokość strat wody, zasadne staje się opracowanie i wdrożenie strategii (programu), a także metod postępowania, których celem byłoby wyeliminowanie bądź ograniczenie strat wody oraz kontynuowanie działań minimalizujących straty wody.

Ocena cząstkowa

Dotychczasowe działania Zakładu zmierzające do ograniczenia strat wody były niewystarczające. W szczególności nie ustalono przyczyn i źródeł strat wody, w tym zwłaszcza tak ogromnych różnic między wodą pobraną ze studni, a włóconą do sieci na stacji uzdatniania wody w Śliwniku, co utrudniało podjęcie skutecznych działań w celu minimalizowania tych strat.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹³, wnosi o:

1. Podjęcie skutecznych działań mających na celu zminimalizowanie strat wody, w tym przede wszystkim zmierzających do ujawnienia i skutecznego wyeliminowania przyczyny powodującej powstanie różnic między wodą pobraną ze studni, a włóconą do sieci na stacji uzdatniania wody w Śliwniku.
2. Rzetelne ustalanie wielkości zużycia wody na poszczególne cele oraz prezentowanie wiarygodnych danych w sporządzanych sprawozdaniach.
3. Przeprowadzenie legalizacji wodomierza sieciowego na stacji uzdatniania wody w Chichach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

¹² Uchwała nr XVII/81/2015 z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie uchwalenia uchwały budżetowej Gminy małomice na 2016 r.

¹³ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 22 stycznia 2016 r.

Kontroler
Anna Tronowicz
specjalista kontroli państwowej.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
Wicedyrektor
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis